

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

Program ESPON 2013 – priorytety-projekty-procedury-terminy

*Magdalena Zagrzejewska-Fiedorowicz
Komitet Monitorujący Program ESPON
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego*

Program ESPON (ang. European Spatial Planning Observatory Network);

- **program badawczy, który tworzą europejskie instytuty planowania przestrzennego współpracujące w celu poszerzania wiedzy na temat struktury trendów jakie zachodzą w europejskiej przestrzeni,**
- **początki lat 90. - idea sieci instytutów badawczych planowania przestrzennego**
- **1997- prezydencja Rady UE (luksemburska) podczas spotkanie Ministrów odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne w Echternach, przedstawił koncept utworzenia europejskiego programu planowania regionalnego ESPON w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG,**
- **Program wspólnie zarządzany przez Kraje Unii Europejskiej oraz Komisję Europejską.**

- **Poprzez ESDP i Drugi Raport Spójności propagowano nowe podejście do polityki rozwoju przestrzennego UE, która jest czymś więcej niż wskazaniem regionów zapóźnionych, peryferyjnych, podkreślano potrzebę prowadzenia badań i dostarczania wiedzy na poziomie Europy w obszarze rozwoju przestrzennego,**
- **Początkowo Komisja Europejska uruchomiła w latach 1998-2000 sfinansowała program studyjny poświęcony europejskiemu planowaniu regionalnemu (Study Programme on the European Spatial Planning), w celu pogłębienia pewnych konceptów oraz przetestowaniu kryteriów zawartych w ESDP,**
- **W 2001 roku ruszył program ESPON na lata 2001-2006 współfinansowany w równym stopniu przez Komisję Europejską, jak i kraje należące do sieci.**

Podnosić wartość istniejących badań krajowych poprzez kierując je na europejskie i trans-narodowe ujęcie oraz polepszanie rozumienia różnorodności terytorium Europy, włączając w to wymiar prospektywny i zrównoważony rozwój, wychodząc poza zwykle stosowaną statystykę,

Określić implikacje strategicznych kierunków ESDP w transnarodowej przestrzeni,

Rozwijać ukierunkowanie na instytucje i instrumenty niezbędne dla lepszej percepcji i wdrażania ESDP przez twórców polityk na wszystkich poziomach i lepszej koordynacji wdrażania zasad ESDP,

Przyczyniać się do lepszego rozumienia rozszerzenia przestrzennego wymiaru na fundusze strukturalne, politykę spójności, inne polityki wspólnotowe i krajowe polityki sektorowe,

Dawać określony wkład i propozycje ulepszenia przestrzennej koordynacji różnorodnych decyzji, podejmowanych na różnych poziomach i różnych politykach sektorowych,

Zmniejszać przepaść dzieląca twórców polityk, administrację i naukowców,

Budować sieć europejskiej wspólnoty naukowej rozwoju przestrzennego.

W latach 2001-2006:

- **zrealizowano ponad trzydzieści prac badawczych,**
 - **zaangażowano ponad 130 instytutów w całej Europie,**
 - **zorganizowano szereg tematycznych konferencji naukowych,**
 - **wydano szereg publikacji,**
 - **gromadzono dane statystyczne,**
 - **rozwijano instrumenty służące analizom przestrzennym.**
-
- **Poza celem badawczym program ESPON posiada cel aplikacyjny tzn. rezultaty badań prowadzonych w ramach ESPON z założenia powinny prowadzić do sformułowania rekomendacji dla polityki, a docelowo powinny stanowić wsparcie dla europejskich polityk rozwojowych.**
-
- **Z dorobku ESPON korzystano w opracowywaniu wspólnotowych dokumentów strategicznych (Trzeci i Czwarty Raport Spójności, Strategiczne Wytyczne Wspólnoty), narodowych m.in. w projektach Programu Sąsiedztwa INTERREG III B CADSES., posiedzeniach grupy roboczej “Urban and Territorial Development ”CDCR (SUD) “Urban and Territorial Development”.**

- **ESPON odegrał kluczową rolę w rozpoczętej podczas Prezydencji holenderskiej dyskusji – Rotterdam Process- nad znaczeniem wymiaru terytorialnego/przestrzennego** (w ESPON pojęcia te są traktowane wymiennie) dla procesu integracji i pokonywania barier w rozwoju regionów krajów członkowskich, którą charakteryzuje brak nierównowagi w kontekście zapewnienia wszystkim mieszkańcom UE bez względu na miejsce zamieszkania
- Dokument zatytułowany „Territorial State and Perspectives of The European Union” został oparty na wynikach badań prowadzonych w ramach programu ESPON. Raport „W poszukiwaniu przestrzennego potencjału” wskazywał trzy politycznie strategiczne cele:
 - rola miast jako motorów rozwoju europejskiej przestrzennego,
 - dostępność i integracja terytorialna UE,
 - znaczenie wartości dziedzictwa kulturalnego i środowiskowego, więzi wieś-miasto.
- **Raport ten stał się podstawą przyjętej w maju 2007r Agendy Terytorialnej- stanowiącej wytyczne dla państw członkowskich jak prowadzić wspólną politykę przestrzenną. ESPON został także włączony do jej realizacji (Plan Działań Agendy Terytorialnej).**

- **Druga edycja programu ESPON na lata 2007-2013 będzie realizowana w ramach 3 Celu funduszy strukturalnych UE,**
- **Stanowi to widoczny efekt prac rozpoczętych w latach 90. nad włączeniem do głównego nurtu obok celów społecznych i gospodarczych kwestii spójności terytorialnej,**
- **Coraz częściej na badania ESPON powołują się politycy w kontekście Traktatu Lizbońskiego,**
- **ESPON pozostaje nadal najważniejszym i jedynym europejskim narzędziem analiz przestrzennych,**
- **W drugiej edycji programu weźmie udział 31 państw.**

- Priorytet 1: Badania rozwoju terytorialnego, konkurencyjności i spójności: długoterminowe trendy w zjawiskach terytorialnych, perspektywy i wpływ polityki.**
- Priorytet 2: Analiza celowa nastawiona na potrzeby praktyków: rozwój różnych typów obszarów z perspektywy europejskiej.**
- Priorytet 3: Platforma naukowa i narzędzia: dane i wskaźniki terytorialne, narzędzia analityczne i wsparcie naukowe.**
- Priorytet 4: Wykorzystanie wyników, prawa autorskie i partycypacja: rozwijanie potencjału, dialog, tworzenie sieci współpracy.**
- Priorytet 5: Pomoc techniczna, wsparcie eksperckie i komunikacja.**

el:

Przedstawianie europejskich trendów, perspektyw i wpływu polityk

łówny typ działań:

Analizy tematyczne i przekrojowe (cross-thematic) określające potencjał oraz wyzwania terytorialne, włączając w to badania trendów przestrzennych i studia prospektywne

Wpływ przestrzennych polityk UE

System Wspierania Wiedzy (Knowledge Support System- KSS)

Kierunek tematyczny:

Tematy wzbierane w oparciu o strategię Programu

czekiwany rezultat:

Ponad 30 projektów w ciągu 2007-2013

Równa liczba grup (task forces) i grup ekspertów (sounding boards)

el:

Wykorzystanie wyników na poziomie europejskim, transnarodowym, narodowym, transgranicznym oraz regionalnym/lokalnym

łówne typy działań:

Badania zintegrowane i analizy tematyczne

Panel ekspertów jako działanie eksperymentalne i innowacyjne

Połączone działania z innymi programami funduszy strukturalnymi

yszukiwanie tematów badawczych (przy najmniej 2-3 razy w trakcie trwania programu) angażujące „stakeholders”

ropozycje: Z Instytucji UE i państw członkowskich, programów funduszy strukturalnych oraz grup regionów i miast

ryteria: Obszar Europy i możliwość transponowania (transferability)

czekiwany rezultat : 20-40 analiz celowych analysis (mniejszych i większych projektów)

el:

Rozwijanie i stała aktualizacja platformy naukowej dla celowych badań przestrzennych

łówne typy działań:

**Baza danych ESPON i rozwój danych, włączając w to weryfikacje i ulepszanie
Wskaźniki terytorialne/indeksy i narzędzia
System Monitoringu Przestrzennego i Raporty
Działania skierowane na uaktualnienie wskaźników i map**

czekiwany rezultat:

**Uaktualnienie i rozszerzenie bazy danych ESPON
Nowe wskaźniki/indeksy jak np.: dla pojęcia „spójności terytorialnej”
Nowe i uaktualnione narzędzia mapowania i narzędzia kartograficzne
5-10 działań dotyczących metodologii, modeli i narzędzi
2-3 Raporty Monitoringu Przestrzennego**

el:

Rozprzestrzenianie europejskiej wiedzy o trendów, perspektyw i wpływu polityk

łówne typy działań:

Media i publikacje

Seminaria i warsztaty

Transnarodowe sieci działań (ESPON Contact Points)

Strategia gromadzenia wiedzy

Zaangażowanie i integracja stakeholders (twórców polityk, praktyków, badaczy)

czekiwany rezultat:

**1 ESPON raportów syntetycznych i publikacji (różnej wielkości) ewentualne
lotki we wszystkich językach**

0-30 działań w udziałem lub bez udziału innych organizacji/institucji

4 transnarodowych działań /projektów ECP

el:

zapewnienie wdrożenia programu badań celowych i informacji przez potencjalnych beneficjentów

główne typy działań:

***Pomoc techniczna* : administracja techniczna i finansowa, kontrola programu oraz wsparcie działań projektowych**

***Wsparcie naukowe*: wsparcie projektów i działań analitycznych związanych z raportami syntetycznymi i dokumentami (w tym na potrzeby KE i Komitetu Monitorującego)**

***Plan informacji*: zarządzanie programem związane z komunikacją i wymaganiami wynikającymi w regulacji KE**

Priorytet	ogółem in EUR
P1: Badania rozwoju terytorialnego, konkurencyjności i spójności	€19.241.512,00
P2: Analizy celowe nastawione na potrzeby praktyków	€6.536.250,00
P3: Platforma naukowa i narzędzia	€6.148.000,00
P4: Wykorzystanie wyników, prawa autorskie i partycypacja	€5.514.100,00
P5: Pomoc techniczna, wsparcie eksperckie i komunikacja	€7.938.159,00
TOTAL	€45.378.012,00

- **Program Operacyjny przedłożony Komisji Europejskiej 17 stycznia 2007r.**
- **Przyjęcie Programu ESPON 2013 przez KE 7 listopada 2007r.**
- **Komitet Monitorujący przygotowuje uruchomienie Programu ESPON 2013 spotkaniem 21 stycznia 2008 r. w Brukseli**
 - **„Call for Proposals” dla Priorytetu 1 (6 projektów)**
 - **„Call for Interest” dla KSS (gromadzenie ekspertów)**
 - **„Call for Interest” dla Priorytetu 2 działania**
 - **„Call for Proposals” dla Priorytetu 3 (1 projekt)**

- 1. Zmiany klimatyczne i ich efekty terytorialne na gospodarkę regionalną i lokalną**
- 2. Wpływ nowej polityki energetycznej, wzrost cen na regionalną konkurencyjność**
- 3. Przepływy demograficzne i migracyjne dotyczące europejskich regionów i miast**
- 4. Miasta i aglomeracje miejskie: Ich funkcjonalność i potencjał w kontekście europejskiej konkurencyjności i spójności**
- 5. Możliwości rozwoju dotyczące różnych typów obszarów wiejskich**
- 6. Ocena wpływu terytorialnego na polityki (exploratory)**
- 7. Baza danych ESPON 2013**

Version 10 December 2007

PREANNOUNCEMENT

The ESPON 2013 Programme financed by the European Regional Development Fund, Objective 3 for Territorial Cooperation, intends on 21 January 2008 to launch the following 4 calls for proposals and interest:

- (1) Calls for Proposals on applied research projects covering the following themes:
 - Cities and urban agglomerations: their functionality and potentials for European competitiveness and cooperation
 - Development opportunities in different types of rural areas
 - Demographic and migratory flows affecting European regions and cities
 - Climate change and territorial effects on regions and local economies
 - Effects of rising energy prices on regional competitiveness
 - Territorial Impact Assessment of policies
- (2) Calls for Interest and ideas of stakeholders for using targeted analysis based on ESPON results.
- (3) Calls for Proposals on the ESPON 2013 database.
- (4) Calls for Interest in the Knowledge Support System creating a pool of experts in the field of territorial research and analysis.

All the documentation relating to the planned calls, including details on the thematic scope, the procedure for applying, the eligibility rules, the evaluation criteria and the submission material, will be made available once the calls are actually open on (<http://www.espon.eu>).

The purpose of the ESPON 2013 Programme is to support the "reinforcement of regional policy with studies, data and development trends", seen as a necessity as part of Structural Funds 2007-2013.

The ESPON 2013 Programme aims at providing European wide comparable information, evidence, data and indicators on territorial structures, trends, perspectives and impacts of EU policies.

DISCLAIMER

This is a pre-announcement.

Until officially announced, the organisation of the calls may be cancelled at any time. No other information on the calls will be communicated by the ESPON 2013 Programme before their opening.

Version 10 December 2007

Launch of the ESPON 2013 programme

21 January 2008

Bedford Hotel, Rue de Midi 135, 1000 Bruxelles

First calls for actions

DRAFT PROGRAMME

8.30-9.30 *Registration of participants*

9.30-10.30 **OPENING: POLICY CONTEXT FOR ESPON 2013**
Chair: General Director Romain Diederich, ESPON Managing Authority

Expectations towards the ESPON 2013 Programme:

- Minister Jean-Marie Halsdorf, Luxembourg
- Commissioner Danuta Hübner, European Commission
- NN, European Parliament (tbc)
- NN, Committee of the Regions (tbc)
- NN, European Economic and Social Committee (tbc)
- NN, Slovenian EU Presidency (tbc)

10.30-11.00 *Coffee interaction*

11.00-12.00 **LAUNCH OF THE ESPON 2013 PROGRAMME**
Peter Mehlbye, ESPON Coordination Unit (CU)

Questions and answers

12.00-12.30 **SYNERGIES WITH STRUCTURAL FUNDS PROGRAMMES**

- Jean-Loup Drubigny, URBACT
- Michel Lamblin, Programme Director INTERREG IVC
- Paul Cozzi, INTERACT

12.30-14.00 *Lunch (buffet served)*

14.00-17.30 **LAUNCH OF THE FIRST CALLS FOR ACTIONS**
Chair: Thiemo Eser, ESPON Managing Authority

14.00-15.00 **Calls for Proposals on applied research projects and the ESPON 2013 Database**
ESPON CU

Questions and answers

15.00-16.00 **Call for Interest on targeted analyses in partnership**
ESPON CU

Questions and answers

16.00-16.30 *Coffee and small talk*

16.30-17.30 **Call for Interest for experts for the Knowledge Support System**
ESPON CU

Questions and answers

17.30-18.00 **NEXT STEPS AND CLOSURE**
Peter Mehlbye, ESPON CU

Specyfikacja projektu powinna być gotowa i zostać upubliczniona przed uruchomieniem „Call for Proposals” tj. ok. 18 stycznia 2008r. Do tego czasu członkowie KM są proszeni o zachowanie w tajemnicy projektów specyfikacji projektów w celu zachowania równości szans dla potencjalnych kontraktów projektów.

- 1) Wyzwania terytorialne związane z projektami ESPON 2013**
- 2) Ogólne cele projektów badawczych w ramach Priorytetu (ogólne)**
- 3) Relacje projektu z programem ESPON 2013 Programme (ogólne)**
- 4) Zakres tematyczny i kontekst polityczny (właściwy opis)**
- 5) Ramy analityczne i oczekiwania wynikowe (właściwy opis)**
- 6) Wyniki i harmonogram**
 - lipiec/sierpień 2008 (raport wstępny),
 - luty 2009 (raport częściowy)
 - luty 2010 (projekt raportu końcowego)
 - czerwiec 2010 (raport końcowy)
 - czerwiec 2010 – styczeń 2011 (dissemination)
- 7) Istniejące punkty wspólne z innymi projektami**

Dziękuję za uwagę

magdalena.zagrzejewska@mrr.gov.pl

**Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
ul. Wspólna 2/4**

<http://www.mrr.gov.pl/Rozwoj+przestrzenny/ESPON/>